

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/203/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117216542
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117216542.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobkyne: M. C., nar. XX.XX.XXXX, L. XX, XXX XX L., v konaní zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, ul. Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému: BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, so sídlom Boulevard Hausmann 1, 75009 Paríž, Francúzsko, zapísaná v parížskom Registri obchodu a spoločnosti pod č. 542 097 90, konajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, so sídlom Karadžičova 2, 811 09 Bratislava, IČO: 47 258 713, v konaní zastúpený Advokátskou kanceláriou Nagyová Tenkáč, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Ružinovská 42, 821 01, o vydanie bezdôvodného obohatenia 58,71 eur a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 12Csp/153/2017-37 zo dňa 04.09.2018 takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu a vyslovil, že žalovaný má vo vzťahu k žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov konania, o ktorých výške súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaviazať žalovaného na zaplatenie sumy 58,71 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne a určenia, že zmluvná podmienka uvedená v žiadosti/zmluve o poskytnutí úveru č. XXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 27.05.2010, časť C) Kreditná karta v znení „Ďalej žiadam, aby ma spoločnosť R. A. a.s., zaradila do zoznamu žiadateľov o poskytnutie úverového rámca, poskytla mi úverový rámec vo výške 400 eur (12.050,40 Sk) a vydala kreditnú kartu na moje meno. Beriem na vedomie, že moja žiadosť o vydanie kreditnej karty bude posudzovaná najmä na základe údajov uvedených v žiadosti o poskytnutie klasického spotrebiteľského úveru a priebehu jeho splácania a že v prípade, že po vyhodnotení aktuálnej situácie nebude možné vyhovieť tejto žiadosti v plnom rozsahu, môže R. A. a.s. zmeniť navrhovanú výšku úverového rámca k vydaniu na ňou stanovenú nižšiu výšku. Zaväzujem sa splácať čerpaný úver a príslušné náklady v pravidelných mesačných splátkach vo výške minimálne 4 % z úverového rámca alebo z dlžnej sumy, ak nebude dohodnuté inak, a to, i telefonicky. Súhlasím s platbami uvedenými v časti C1). Termín splatnosti je 10. deň v mesiaci, ak nie je v časti C1) dohodnuté inak, a spôsob splácania je zhodný so zvolenou možnosťou v časti B),“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Nárok odvodzovala zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. XXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 27.05.2010, na základe ktorej jej žalovaný poskytol úver vo výške 303,45 eur na nákup tovaru s mesačnou splátkou vo výške 30,18 eur, s ročnou úrokovou sadzbou 34 %, RPMN 39,81 %, priemernou RPMN 48,34 %, s počtom mesačných splátok 12. Žalovaný so žalobou nesúhlasil, navrhol ju zamietnuť.

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 100 ods. 1, § 107 ods. 1 až 3, § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka uviedol, že zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa

27.05.2010 mal zistené, že právny predchodca žalovaného a žalobkyňa uzavreli zmluvu o poskytnutí úveru na nákup tovaru s poukazom na to, že žalobkyňa kúpila tovar u označeného predajcu označený pečiatkou v pravom hornom rohu zmluvy, pričom predajná cena tovaru bola 303,35 eur a výška úveru 303,30 eur, uvedené boli celkové náklady vo výške 58,71 eur s uvedením počtu mesačných splátok 12, výška mesačnej splátky 30,18 eur, súčet mesačných splátok 362,16 eur, ročná úroková sadzba 34 %, prvá splátka najneskôr do 15.06.2010 s termínom splatnosti 15. deň v mesiaci, priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov pre zodpovedajúci typ spotrebiteľského úveru na trhu SR 48,34 %. Žalobkyňa súdu predložila potvrdenie o splatení úveru zo dňa 13.02.2012, ktoré bolo adresované právnym predchodcom žalovaného žalobkyni, v ktorom je uvedené, že dňom 07.02.2012 boli všetky záväzky z úveru vyrovnané.

3. Podľa prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 09.05.2017, na Združenie sa obrátila žalobkyňa so žiadosťou, že potrebuje poradiť s úvermi, ktoré má v nebankových subjektoch, pričom dňa 16.01.2017 osobne navštívila sídlo Združenia a predložila podklady, ako sú zmluvy o úvere, zmluvné podmienky a prehľady platieb. Po oboznámení sa s podkladmi spoločnosti R. A. a.s., zmluvou č. XXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 27.05.2010, informovali žalobkyňu o náležitostiach spotrebiteľských úverov, o neprimeraných odplatách a úrokoch za úver, ktoré sú v rozpore dobrými mravmi a rozhodnutiami súdov, či už slovenských alebo aj s rozhodnutiami Súdneho dvora, ktoré sa týkajú spotrebiteľských zmlúv.

4. Vzhľadom na to, že v predmetnej právnej veci žalovaný vzniesol námietku premlčania, súd prvej inštancie túto námietku vyhodnotil. K tomu uviedol, že na začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie neoprávnene získaného majetkového prospechu sa vyžaduje skutočná, a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, kto sa na jeho úkor obohatil - získal majetkový prospech. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti. Skutočná vedomosť oprávneného o tom, že sa na jeho úkor získal majetkový prospech a v akej výške, predstavuje vedomosť o rozhodujúcich skutkových okolnostiach.

5. Žalobkyňa tvrdila, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedela od Združenia, obsahom jeho prehlásenia sú však vyjadrenia, že bola informovaná o zákonných ustanoveniach a o rozhodnutiach súdov, ktoré sú taktiež okrem iného síce anonymizované ale verejnosti prístupné. Informácie, ktoré pritom ako skutkové okolnosti poskytla Združeniu ona sama mala ich teda k dispozícii a mohla si bezdôvodné obohatenie uplatniť aj pred uplynutím subjektívnej premlčacej doby.

6. Pri použití účelovej argumentácie zo strany žalobkyne by bolo možné posúvať začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby v podstate aj o presne celú desiatku rokov a začiatok plynutia lehoty by mala plne v rukách, stačí, ak si zadováži potvrdenie od tretej osoby, že bola poučená o neprijateľných zmluvných podmienkach a právne poučená s tým, že sa termín uvedie taký, aby zodpovedal dvom rokmi pred podaním žaloby.

7. Podľa súdu prvej inštancie žalobkyňa mala vedomosť už pri podpise úverovej zmluvy o tom, kto je veriteľom zo zmluvy a o tom, komu a kedy jednotlivé splátky úveru spláca. Žalobkyňa od Združenia získala iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo však nemožno stotožniť s dozvedením sa rozhodujúcich skutkových okolností, pre účely zistenia vzniku bezdôvodného obohatenia (právny zástupca vo veci ani nenavrhol vypočítať samotnú žalobkyňu pre dôslednejšie preukázanie ním tvrdených skutočností a na predvolanie súdu nereagovala). Vyššie uvedené znamená, že mala vedomosť o skutkových okolnostiach a samotné oboznámenie s právnym posúdením u Združenia nemalo vplyv na subjektívnu lehotu, ako sa to účelovo snaží nanútiť. Na základe týchto skutočností súd zhodnotil, že subjektívna lehota na vydanie prípadného bezdôvodného obohatenia začala plynúť zaplatením príslušnej splátky úveru nad rámec zákonom ustanovenej povinnosti a pretože žalobkyňa už dňa 07.02.2012 zaplatila celú sumu poskytnutej úverovej istiny aj úroky, subjektívna dvojročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula najneskôr dňa 08.02.2014 a žaloba bola podaná dňa 22.05.2017. K začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 143/2016, ktorý sa vyjadril k právnemu záveru Krajského súdu Banskej Bystrici č. k. 14Co/109/2014-236 zo dňa 23.09.2014, ohľadom momentu začatia plynutia premlčacej doby z právneho titulu prijatia bezdôvodného obohatenia, že je zásadné, kedy sa sťažovateľka preukázateľne mohla o bezdôvodnom obohatení žalovaného dozvedieť. Ústavný súd konštatoval, že

tento právny záver krajského súdu nepovažuje za svojvoľný ani za prijatý v zjavnom omyle, resp. ako výsledok formalistického výkladu aplikovaných právnych noriem.

8. Súd prvej inštancie tak vyhodnotil ako dôvodnú námietku premlčania pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby, preto posudzovanie dĺžky objektívnej premlčacej doby a ani samotného nároku už nebolo právne relevantné. K otázke premlčania poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/1019/2015 a Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/220/2015, tiež Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/17/2015 a 17Co/968/2013.

9. Prvoinštančný súd sa tiež stotožnil s argumentáciou žalovaného aj čo sa týka vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, že ide o umelo vyvolaný súdny spor. Žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, že by na základe hoci aj formulárovej zmluvnej podmienky potrebovala ochranu svojich subjektívnych práv. Závazkový vzťah bol ukončený ku dňu 14.02.2012, kedy bol spotrebiteľský úver vyplatený. S poukazom na § 298 ods. 1, 2 CSP uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá bola samostatnou zmluvou a tiež uvádzala v žalobe, že revolvingový úver ako samostatný právny úkon nebol vo sfére jej záujmu a je neplatný pre nedostatok vôle. Určenie, že niektorá zo zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou pre rozpor s ust. § 53 OZ predpokladá, že spotrebiteľská zmluva, ktorá takúto podmienku obsahuje, je právnym úkonom spĺňajúcim všetky náležitosti platného právneho úkonu predpokladaných ust. § 37 a nasledujúcich OZ. Keďže predmetná zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 27.05.2010 je absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor s ust. § 40 ods.1 OZ, je vylúčené, aby súd posudzoval neprijateľnosť zmluvnej podmienky absolútne neplatného právneho úkonu pre rozpor s ust. § 53 OZ.

10. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 251, § 255 ods.1, 2 a § 262 ods. 1, 2 CSP, podľa ktorých v konaní úspešnému žalovanému priznal voči neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

11. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa. Odvolanie odôvodnila nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. K zamietnutiu žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia uviedla, že ide o omyl zásadného významu pri chápaní inštitútu subjektívnej premlčacej doby a jej začatia plynutia. Z ust. § 107 ods. 1 OZ vyplýva, že premlčanie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nastáva uplynutím subjektívnej lehoty v rámci plynutia objektívnej premlčacej lehoty. Prvoinštančný súd to odignoroval a stotožnil subjektívnu lehotu s objektívnou. Dal do pozornosti v zmysle § 101 OZ text, „keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz“. V zmysle citovaného ustanovenia tak subjektívna, ako aj objektívna lehota môže začať plynúť v tom istom okamihu, čo je však výnimkou. Pravidlom však je, že nezačnú plynúť v jednom okamihu. Pri bezdôvodnom obohatení, spočívajúcom v splátkach úveru, ktoré získava dodávateľ na úkor spotrebiteľa, nikdy nenastáva začatie plynutia objektívnej premlčacej lehoty súčasne so subjektívnou, iba ak by sa vychádzalo z predpokladu, že státisíce úverových dlžníkov splácajú dodávateľom splátky nad rámec skutočného dlhu dobrovoľne, teda platia platby, na ktoré dodávateľ nemá nárok. Súd sa snaží vychádzať z toho, že žalobkyňa a státisíce ďalších zadĺžených spotrebiteľov systematicky, pravidelne a celé roky bezdôvodne obohacujú dodávateľov titulom úžerných úrokov, plnením z neplatných zmluvných podmienok, neplatných zmlúv alebo zmlúv neobsahujúcich zákonom požadované náležitosti, a to aj keď vedia, že tieto plnenia dodávateľom nepatria. K začatiu subjektívnej premlčacej lehoty uviedla, že môže začať plynúť kedykoľvek počas plynutia objektívnej premlčacej doby, iba ak oprávnený nadobudne subjektívnu vedomosť o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto zaň zodpovedá, až po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty, námietke premlčania zo strany povinnej osoby už nedokáže úspešne čeliť. Pritom začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby je viazané na preukázateľnú vedomosť oprávneného o dvoch skutočnostiach. Prvou je vedomosť o bezdôvodnom obohatení a druhou subjektívna vedomosť o osobe, ktorá sa na úkor oprávneného obohatila. Pritom pre kategóriu objektívnosti je podstatnou jej nezávislosť od ľudského vedomia. Pri subjektívnosti je podstatou existencia vo vedomí, závislosť od vedomia, získanie vedomostí. Tak subjektívna premlčacia lehota plynie odvtedy, kedy ten, na úkor koho bolo bezdôvodné obohatenie získané skutočne zistí, že môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, a to bez ohľadu na to, že sa o tom mohol dozvedieť skôr. Poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/145/2004 so záverom, že sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného. Žalobkyňa uviedla, že nevedela, že platby, ktoré od nej žalovaný prijal nad výšku istiny prijíma protizákonne. Žila v omyle, že žalovaný tieto platby prijíma v súlade so zákonom

a tento omyl spôsobil žalovaný porušením spotrebiteľského práva, pričom verila, že pri poskytovaní úveru postupuje s náležitou starostlivosťou a podľa zákona. Časový okamih vzniku premlčacej lehoty je zhodný s okamihom vzniku, tzv. žalobného práva (okamih zrodu žaloby, *actio nata*), ide o deň, v ktorý oprávnený mohol po prvýkrát úspešne uplatniť žalobu na ochranu svojho subjektívneho práva na súde. To predpokladá vedomosť oprávneného o skutkových okolnostiach vzniku *actio nata*. Ak oprávnený nevie o tom, že mu vzniklo žalobné právo, nemohol nastať okamih vzniku žalobného práva. Samozrejme, nejde o bezhraničnú lehotu, ale o dobu limitovanú objektívnou premlčacou lehotou. Pre vzťah objektívnej a subjektívnej premlčacej lehoty je charakteristické, že ich plynutie je komplementárne. To znamená, že okamih, v ktorom mohol oprávnený subjekt uplatniť právo po prvýkrát (tzv. *actio nata*), sa zásadne definuje momentom subjektívnej vedomosti oprávnenej osoby. Od tohto okamihu začína plynúť dvojročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na súde, ktorá plynie v rámci lehoty objektívnej, a tá začína plynúť, bez ohľadu na vedomosť oprávneného od momentu udalosti, ktorá spôsobuje bezdôvodné obohatenie. Zákon vyžaduje dokonanie stavu vedomia oprávneného reálnym nadobudnutím vedomostí o definovaných skutočnostiach. Nestačí teda možnosť, či pravdepodobnosť získania tejto vedomosti, oprávnený musí uvedenými vedomosťami reálne disponovať. Vedieť komu som zaplatila, kedy a koľko neznamena, že viem, že som platila nedôvodne, že sa veriteľ na môj úkor bezdôvodne obohatil. Zákon na začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty nevyžaduje, aby oprávnená získala len vedomosť o kvantite týchto skutočností, že sa stali, ale aj o ich kvalite, že došlo k porušeniu práv a k bezdôvodnému obohateniu a že môžem podať žalobu. Na začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je irelevantná vedomosť o tom, že niečo objektívne existuje, podstatná je vedomosť o tom, čo to čo existuje je, poznanie, vedomosť, a to je podstata subjektívnej premlčacej lehoty, a to bez ohľadu na poznanie právnej kvalifikácie právneho vzťahu, ktorý laik, nie právnik spravidla nepozná a ani poznať nepotrebuje a ani nie je potrebné, aby ktokoľvek oprávnenému právnou kvalifikáciu právneho vzťahu vysvetľoval. Vytýkala súdu prvej inštancie, že nesprávne vyhodnotil pojem subjektívny, kedy ide o subjektívnu vedomosť nie objektívnu. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7Co/155/2016 a do pozornosti dala aj judikatúru Najvyššieho súdu ČR a SR so záverom, že len ak oprávnený vie o tom, že na jeho úkor sa niekto neoprávnené obohatil, môže uplatniť svoje právo. V ďalšom konkretizovala rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR a SR podporujúca uvedený názor. K začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby poukázala na rozsiahlu judikatúru Okresných súdov Prešov, Svidník a Krajského súdu Prešov s ich konkretizáciou, číslom a dňom vyhotovenia. Uviedla, že Súdny dvor EÚ v rozhodnutí Cofidis potvrdil, že plynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami, podľa čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky je vždy daný, ako to vyplýva zo Smernice Rady 93/13/EHS a z hmotného a procesného národného práva (§ 137 CSP, § 298 CSP, § 53a OZ, § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z.) a z početnej únievej a národnej judikatúry. Zmluvná podmienka buď je neprijateľná alebo nie je neprijateľná. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky nie je podľa zákona nijako daná tým, či spotrebiteľ už nejako zasiahla alebo ho nezasiahla a či sa prípadne domohol ochrany proti obchodníkovi aj dovolaním sa iného právneho inštitútu, ako je neprijateľnosť zmluvnej podmienky a je jedno, či spotrebiteľ sa bráni pred nekalými obchodnými praktikami počas plynutia zmluvy alebo po zániku zmluvy. Ochrana sa musí spotrebiteľovi vo všetkých týchto časových vymedzeniach poskytnúť za stavu, že k ním došlo pred zmluvou, počas jej plnenia, ale aj po zániku zmluvy (čl. 3 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11.05.2005, ktorou sa mení a dopĺňa Smernica Rady 84/450/EHS, Smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004. Prvoinštančný súd zamietol žalobu o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky aj preto, lebo to už nepovažoval za potrebné, nakoľko bol úver už splatený. Splatenie úveru pri určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky nezohráva žiadnu rolu. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/220/2012, z ktorého uvedený záver vyplýva. Na podporu uvedeného názoru citoval časť rozsudkov Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/282/2015 a sp. zn. 20Co/96/2013. Poukázal aj na publikáciu Štefček a kolektív Občiansky zákonník I., Praha: C. H. Beck, 2015. Na str. 644 je uvedené „Zákaz ďalšieho používania nečestnej zmluvnej podmienky sa musí týkať stavu po uzavretí zmluvy, počas jej plnenia a po jej zániku.“ Podľa názoru odvolateľky, z unijného práva a z platnej národnej právnej úpravy a jej eurokonformného výkladu vyplýva, že súd môže žalobu o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky zamietnuť len v jednom prípade, a to v prípade, keď sa dodávateľovi podarí v súdnom konaní dokázať, že žalovaná zmluvná podmienka nie je neprijateľnou. O neprijateľnosti zmluvnej podmienky mal súd rozhodnúť o to skôr, že došiel k záveru, že bezdôvodné obohatenie je premlčané. Súdom prvej inštancie však vyložil spotrebiteľské právo v prospech dodávateľa a to tak, aby obchodník, ktorý sa na úkor spotrebiteľa preukázateľne

nezákonne obohatil, nemusel toto nezákonné obohatenie, alebo jeho časť, spotrebiteľovi vrátiť titulom primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré by si mohla uplatniť, ak by bola v konaní o neprijateľnosť zmluvnej podmienky úspešná. Odvolateľka poukázala aj na ust. § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z., v znení zákona č. 279/2017 Z. z., z čoho vyplýva, že od 01.01.2018 sa môže spotrebiteľ pred súdom domáhať určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, keď to ustanovenie § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. výslovne umožňuje, a to práve s odkazom na § 137 CSP. Ak ustanovenie § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z., v platnom znení, práve s odkazom na § 137 CSP, umožňuje spotrebiteľovi domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy žalobou, tak v zmysle zásady, že vo väčšom je obsiahnuté menšie, ak sa spotrebiteľ môže domáhať žalobou určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, tak sa môže domáhať žalobou aj určenia neplatnosti ktorejkoľvek neplatnej časti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, teda aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, lebo určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky je taktiež určením neplatnosti zmluvy. Poukázal na rozsiahlu judikatúru Krajského súdu v Prešove s rovnakým názorom. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP nie je možné v § 137 CSP odignorovať význam slova „najmä“. Názor súdu prvej inštancie neguje aj čl. 169 Lisabonskej zmluvy. V ďalšom citoval ust. § 53a OZ a § 298 ods. 2 CSP, ako aj § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. Už samotný posledný citovaný zákon poskytuje legitimitu na podanie určovacej žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky s cieľom ochrany spotrebiteľa. K otázke nalievavého právneho záujmu v spotrebiteľských veciach poukázal na uznesenia NS SR sp. zn. 1MCdo/1/2009 z 31.07.2010, uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/13/2013 z 31.07.2013, ako aj uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/12/2012 zo 16.10.2012. Podľa názoru odvolateľky v zmysle právnej úpravy účinnej aj do 31.12.2017, mohol súd žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky zamietnuť len vtedy, keď zistil, že sa v súdnej veci nejedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

12. Odvolateľka s poukazom na ust. § 298 CSP považovala za vylúčené, aby sa spotrebiteľ v SR, v príkrom rozpore s unijným právom, nemohol domáhať v individuálnom spotrebiteľskom spore určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorá sa nespája s peňažným plnením, v zmysle § 298 ods. 2 CSP (plnenie dodávateľovi, vydanie bezdôvodného obohatenia, náhrada škody, zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia), ale sa týka napríklad, osobných údajov, rôznych fikcií doručenia, miesta, času a spôsobu plnenia, predlžovania premlčacej doby, aplikácie noriem ObZ v neprospech spotrebiteľa, následkov odstúpenia od zmluvy v neprospech spotrebiteľa, úprave sankcií v neprospech spotrebiteľa, úprave zabezpečovacích inštitútov v neprospech spotrebiteľa, atď. Mylný je preto názor súdu prvej inštancie, že zistenie neplatnosti zmluvy bráni určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Každá neprijateľná zmluvná podmienka je absolútne neplatná, a to či je už posudzovaná samostatne alebo spolu s neplatnosťou celej zmluvy. Poukázal na už vyššie uvedenú publikáciu Štefček a kolektív, Občiansky zákonník I., ako aj rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/432/12, Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/68/2013 a iné. Tiež poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/320/2013. Navrhla preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Žalobkyňa tiež navrhla predloženie prejudiciálnej otázky Súdneho dvoru EÚ, či sa má Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v spojení s čl. 169 Lisabonskej zmluvy a čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je § 137 CSP, v spojení s ďalšími ustanoveniami právnej úpravy, dotknutej vo veci samej, ktorá bráni vyhovieť žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok v individuálnom spotrebiteľskom spore. Ak by mali platiť názory, že ani ustanovenie § 298 CSP neumožňuje určiť neprijateľnosť zmluvných podmienok v individuálnom spotrebiteľskom spore, navrhla obdobnú prejudiciálnu otázku, ako vyššie, aj vo vzťahu k § 137 CSP.

14. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie vyčerpávajúco vysvetlil pojem subjektívna premlčacia doba. Neobstojí preto tvrdenie žalobkyne o mylných záveroch súdu prvej inštancie. Keďže spotrebiteľský úver bol žalobkyňi poskytnutý na základe Úverovej zmluvy zo dňa 27.05.2010 a bol v celom rozsahu splnený 07.02.2012, správne bola vyhodnotená nedôvodnosť argumentov žalobkyne o údajnom bezdôvodnom obohatení, o ktorom sa dozvedela 16.01.2017. Podľa žalovaného úverová zmluva obsahuje zákonné náležitosti vyžadované Zákonom o spotrebiteľských úveroch. Poukázal aj na rozsudok Súdneho dvora z 09.11.2016 vo veci C/42/15. Uviedol, že je potrebné vychádzať z rozhodnutí NS SR, a to z uznesenia sp. zn. 3Cdo/56/2018 zo dňa 17.04.2018. Vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne v časti o zamietnutí žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky uviedol,

že kreditná karta ani revolvingový spotrebiteľský úver podľa časti C) Kreditnej karty Úverovej zmluvy žalobkyni nebol poskytnutý. Takáto zmluva uzavretá nebola. Nemožnosť určenia zmluvnej podmienky v časti C) Kreditnej karty Úverovej zmluvy vyplýva aj z hmotných predpisov, keďže hodnotenie nekalej podmienky sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy, ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovaru alebo služieb dodávaných výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné. K návrhu žalobkyne na predloženie prejudiciálnej otázky uviedol, že takýto návrh nie je opodstatnený. Nevznikla zmluva o revolvingovom spotrebiteľskom úvere o vydaní kreditnej karty, nebol jej poskytnutý revolvingový spotrebiteľský úver a žalobkyňa nepotrebuje žiadnu právnu ochranu. Ide o zjavne neopodstatnený návrh.

15. K replike žalovaného k odvolaniu žalobkyne sa žalobkyňa už nevyjadрила.

16. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, a to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

18. Právo na vydanie plnia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb., ďalej len OZ).

19. Z hľadiska posúdenia začiatku plynutia dvojiročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný okamih, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je tak rozhodujúci subjektívny moment, keď sa oprávnený dozvie také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva na súde. Touto vedomosťou sa myslí znalosť takých skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. V prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením z neplatnej zmluvy je rozhodujúci subjektívny moment, keď oprávnený zistí také okolnosti, z ktorých možno odvodiť, že zmluva, z ktorej sa plnilo, je neplatná. Nie je významné, či oprávnený má také právne znalosti, aby bol objektívne schopný posúdiť uvedené skutkové okolnosti a zistiť, že zmluva, podľa ktorej plnil je neplatná. Významným momentom teda môže byť aj rozhodnutie, ktorým bola v inom konaní deklarovaná neplatnosť zmluvného vzťahu medzi účastníkmi (viď rozhodnutie NS ČR sp. zn. 28Cdo/1065/2012, sp. zn. 28Cdo/539/2012).

20. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru) ako takýto jeho nárok, vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/67/2011).

21. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 1 OZ teda treba považovať deň, kedy sa

oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal; nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr (viď rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/145/2004).

22. Premlčanie (praescriptio) je možné charakterizovať ako márne uplynutie zákonom určeného času, ktorého dôsledkom je, že právo, ktoré nebolo v určitom čase vykonané sa oslabuje (stáva sa z neho tzv. naturálne právo) a toto právo v spojení s ďalšou právnou skutočnosťou (dovolaním sa premlčania), nie je možné v zásade priznať. Premlčanie pojmovo možno definovať ako následok kvalifikovaného plynutia času, ktoré spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti práva a vznik tzv. naturálnej obligácie. Predpokladom úspešného dovolania sa premlčania je uplynutie zákonom stanovenej premlčacej doby. Právna úprava pre určenie doby premlčania používa dva druhy lehôt, označované ako subjektívna premlčacia doba a objektívna premlčacia doba. Už zo samotného uvedeného označenia je zrejmé, že dĺžka, t.j. trvanie premlčacej doby je závislá na subjektívnych alebo objektívnych skutočnostiach určujúcich uplatnenie práva v zákonom stanovenej dobe. Objektívna premlčacia doba je dobou, ktorej plynutie je nezávislé na správaní oprávneného subjektu a ktorej začiatok je spravidla viazaný na skutočnosť, ktorá má za následok vznik práva, ktoré podlieha premlčaniu. Subjektívna premlčacia doba znamená určenie premlčacej doby v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorej začiatok je spravidla viazaný na subjektívne poznatky (vedomosť) oprávnenej osoby o skutočnostiach podmieňujúcich vznik práva oprávnenej osoby a vznik povinnosti konkrétnej povinnej osoby. Pre subjektívnu premlčaciu dobu je charakteristické, že subjektívna premlčacia doba končí vždy najneskôr s uplynutím objektívnej premlčacej doby. Subjektívna premlčacia doba sa v právnej úprave Občianskeho zákonníka vyskytuje aj pri bezdôvodnom obohatení.

23. Premlčanie sa definuje ako uplynutie času stanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť uplatneniu práva námietkou premlčania. Hlavným, ba rozhodujúcim následkom premlčania je vznik práva na námietku premlčania pre povinný subjekt, ktorý ju môže ale nemusí uplatniť. Námietka premlčania práva je námietkou právnou a zo žiadneho ustanovenia práva hmotného ani procesného nevyplýva, že by musela byť uplatnená v určitom štádiu konania. Z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom vyplýva, že ju môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci.

24. Je potrebné dať do pozornosti názor najvyššieho súdu poukazujúci na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení včítane využitia možnosti podania opravných prostriedkov (viď rozsudok NS SR sp. zn. 5Sžf/65/11 z 19.07.2012).

25. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby u žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia proti žalovanému. Nie je možné súhlasiť s názorom prezentovaným súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku, že u žalobkyne začala plynúť subjektívna premlčacia doba už dňa 07.02.2012, kedy zaplatila príslušné splátky nad rámec zákonom stanovenej povinnosti. K uvedenému dňu totiž nebolo preukázané, aby žalobkyňa mala vedomosť o tom, že k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného došlo. Je dosť nelogické vychádzať z toho, že ak by žalobkyňa vedela o tom, že už nemá žalobcovi plniť, aby aj napriek tomu zasielala úhrady, na ktoré žalovaný už nemal nárok. Odvolací súd preto nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie o uplynutí subjektívnej premlčacej lehoty v tomto prípade. Odvolací súd vo viacerých svojich rozhodnutiach už judikoval, že v obdobných prípadoch subjektívna premlčacia doba u oprávnených na vydanie bezdôvodného obohatenia nastala dňom, kedy sa skutočne oprávnení dozvedeli o vzniku bezdôvodného obohatenia, čo bolo aj v tomto prípade až v čase, keď uvedenú skutočnosť sa dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v roku 2017, o čom predložila prehlásenie z 09.05.2017. Keďže žalobu podala 22.06.2017, urobila tak v subjektívnej premlčacej lehote. Z uvedených dôvodov záver súdu prvej inštancie o uplynutí premlčacej lehoty je nesprávny. O uvedenom svedčí aj rozsiahla judikatúra nielen tunajšieho odvolacieho krajského súdu (napr. vo veci sp. zn. 20Co/67/2018, sp. zn. 7Co/155/2016, sp. zn. 23Co/106/2017, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/320/2013 zo dňa 24.11.2015, rozsudok KS v Prešove sp. zn. 1Co/182/2014 zo dňa 21.01.2015).

26. V súvislosti s názorom na posúdenie začiatku subjektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS/2460/2017 zo dňa 19.06.2018.

27. K zamietnutiu žaloby aj ohľadom žalobkyňou uplatneného nároku na vyslovenie neprijateľnosti presne konkrétne špecifikovanej zmluvnej podmienky odvolací súd uvádza, že ani tento záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého, keďže išlo o neplatnú zmluvu, preto nie je možné vysloviť neprijateľné zmluvnú podmienku, nie je správny.

28. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné podmienky sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení zmien a doplnkov).

29. Žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu alebo určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 písm. c), d) CSP).

30. Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou (§ 298 ods. 1 CSP).

31. Odvolací súd sa preto nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa sa mohla domáhať vyslovenia neprijateľnosti zmluvných podmienok iba v prípade, ak by bol platný právny úkon - Zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 17.05.2010 a to iba v čase trvania zmluvného vzťahu, ktorý mal byť ukončený dňa 14.02.2012.

32. Slovenská republika je v zmysle jej újnyých záväzkov, najmä článku 6 Smernice Rady 93/13/EHS, povinná zabezpečiť spotrebiteľovi vysokú mieru ochrany jeho práv v tom zmysle, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa v zmysle vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa. Účinnú ochranu v tomto zmysle možno dosiahnuť len ak má súd právomoc zhodnotiť neprijateľné podmienky z úradnej povinnosti (viď rozhodnutie SD EÚ vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial SA). V zmysle § 298 v spojení s § 295 CSP je súd povinný aj bez návrhu skúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok, a to všetkých podmienok súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou, na tento účel a bez návrhu obstará a zabezpečí dôkazy a vykoná ho a výslovne uvedie vo výroku znenie zmluvnej podmienky ak dospeje k záveru o jej neprijateľnosti. Tieto ustanovenia predstavujú v Civilnom sporovom poriadku odôvodnenú výnimku z dispozičného princípu a z princípu ne ultra petitem. Pritom skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok sa týka nielen samotnej spotrebiteľskej zmluvy, ale aj všetkých zmluvných dokumentov s ňou súvisiacich (napr. aj Všeobecných obchodných podmienok a pod.).

33. Odvolací súd má za to, že zvýšená ochrana spotrebiteľov v zmluvných vzťahoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv musí byť vyjadrená aj ochranou prostredníctvom procesných prostriedkov. Do 30.06.2016 týmto ustanovením bol § 80 písm. c) OSP. Od 01.07.2016 je ním ust. § 298 CSP v spojení s § 137 písm. c) CSP. Odvolací súd uvádza, že systém ochrany spotrebiteľov vychádza z toho, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah. Preto vzhľadom na toto znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce citovaná smernica dosiahnuť, SD EÚ viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. Preto ES EÚ rozhodol, že vnútroštátny súd musí ex offo nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie nachádzajúce sa v zmluve, ktorá bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice a v prípade, že to tak je, posúdiť ex offo prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia. Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná preto, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na

nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením (opätovne viď rozhodnutie SD EÚ vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial SA). V zmysel uvedenej judikatúry je potrebné vnímať aj ustanovenia § 137 písm. c), § 295 a § 298 CSP. Cieľom je umožniť súdu posúdiť nekalú povahu ustanovení spotrebiteľskej zmluvy, a to aj bez návrhu spotrebiteľa.

34. V uvedených intenciách je nutné hodnotiť aj naliehavý právny záujem u spotrebiteľa na vyslovení neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Naliehavý právny záujem žalobcu - spotrebiteľa na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona (§ 53a OZ). Takýmto určením sa napĺňa cieľ Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zabrániť neustálemu používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Naliehavý právny záujem je daný aj z dôvodu právnej istoty v otázke napr. skutočnej výšky dlhu. Preto ho spotrebiteľ nemusí preukazovať (viď rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.04.2017, sp. zn. 4Co/176/2016).

35. Vo všeobecnosti je naliehavý právny záujem potrebné chápať ako objektívnu a bezprostrednú potrebu ustáliť právny vzťah medzi stranami sporu. Spravidla je daný v prípadoch, kedy by bez určenia, či právo je alebo nie je resp. určenia právnej skutočnosti, by bolo právo žalobcu ohrozené a jeho právne postavenie by sa stalo neistým, ako aj v prípade, ak rozhodnutie o žalobe vytvorí pevný právny základ pre sporové strany. Naproti tomu naliehavý právny záujem daný nie je v prípade, ak by žaloba neslúžila potrebám praktického života a v prípade, ak rozhodnutie vo veci nezaloží spomínaný pevný právny základ medzi sporovými stranami.

36. V prejednávanom prípade však nie je možné nevziať do úvahy tú skutočnosť, že aj keď došlo k ukončeniu vzťahu medzi zmluvnými stranami, žalobkyňa ako spotrebiteľka má možnosť domáhať sa voči žalovanému viacerých nárokov napr. vydania bezdôvodného obohatenia, zaplatenia primeraného finančného zadosťučinenia a iné. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je podstatné, či v prípade uplatnenia si niektorých svojich nárokov, vyplývajúcich jej z titulu ochrany spotrebiteľa, bude v budúcnosti alebo nebude úspešná, napr. z dôvodu námietok týkajúcich sa uplynutia času. Aj podľa judikatúry SD EÚ totiž plynutie času nemôže byť skutočnosťou znemožňujúcou ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami.

37. Právo súdu vysloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti CSP zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. CSP len s účinkami inter partes (viď uznesenie NS SR z 23.01.2017, sp. zn. 6MCdo/20/2016).

38. Pri posudzovaní platnosti spotrebiteľskej zmluvy sa všeobecné súdy musia zaoberať celkovou vyváženosťou práv účastníkov zmluvy a vychádzať z princípov ochrany spotrebiteľa ako jedného z kľúčových princípov súčasného občianskeho práva. Opačný postup vedie k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručenému článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (článok 46 Ústavy SR) (viď Nález Ústavného súdu ČR z 01.11.2016, sp. zn. I. ÚS/913/2016).

39. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku je potrebné považovať takú podmienku, ktorá vyvoláva nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktorým je slabšia zmluvná strana. Pritom znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa aj taká podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“. Za neprijateľnú je treba považovať aj zmluvnú podmienku vyvolávajúcu finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktorému v skutočnosti nebolo poskytnuté a slúži iba záujmom dodávateľa (najčastejšie ide o poplatky v spotrebiteľských úverových vzťahoch, ktoré nie sú ani určité ani konkrétne a ani adekvátne poskytnutému plneniu). Súd pritom neprijateľnú zmluvnú podmienku nemodifikuje (porovnaj rozsudok SD vo veci C-618/10).

40. Ak je spotrebiteľovi umožnené domáhať sa svojho práva do budúca napr. uplatnením si vydania bezdôvodného obohatenia od žalovaného alebo žiadať primeraného finančného zadosťučinenia, je namieste aj predmetná žaloba o vyslovení neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

41. Je len na spotrebiteľovi, ktoré právo si zvolí, resp. ktoré právo z viacerých práv použije. Napríklad aj na primerané finančné zadosťučinenie (relutárna satisfakcia) zákon explicitne vyžaduje úspech spotrebiteľa pred súdom. Niet žiadneho dôvodu z okruhu úspešne vedených vecí pred súdom vylučovať práve rozsudok o neplatnosti niektorej zmluvnej podmienky, ak ju spôsobil dodávateľ pri zanedbaní povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou (§ 7 ods. 2 písm. a) ZOS). Za porušenie povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou treba považovať aj používanie neprijateľných zmluvných podmienok (§ 3 ods. 3 ZOS, § 53 ods. 1 OZ), nekalých obchodných praktík (§ 7 a nasl. ZOS), ale aj iné porušenie práv spotrebiteľa (viď uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/220/2012 z 30.08.2013).

42. Na rozdiel od súdu prvej inštancie však odvolací súd žalobu o určenie neprijateľnosti konkrétnej zmluvnej podmienky pripúšťa aj v prejednávanej veci. Ak spotrebiteľ sleduje dosiahnutie právnej

istoty v otázke, či je zmluvná podmienka neprijateľná, môže sa na súde domáhať žalobou určenia jej neprijateľnosti. Právna istota v takejto záležitosti je dôležitá a dosiahnutie takejto právnej istoty by nemalo byť podmieňované (kumulatívne) ani napr. uplatnením či už náhrady škody, bezdôvodného obohatenia alebo primeraného finančného zadosťučinenia. Inými slovami povedané, nemožno spotrebiteľa nútiť do uplatňovania takýchto plnení pri jeho snahe dosiahnuť právnu istotu čo do (ne)záväznosti zmluvnej podmienky z dôvodu jej neprijateľnosti, pričom v prejednávanej príhode si žalobkyňa uplatnila aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

43. Odvolací súd preto zastáva názor, že spotrebiteľ má právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky aj bez kumulatívneho uplatnenia nároku na plnenie z dôvodu neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky. Uvedené právo predpokladá ustanovenie § 3 ods. 3 zákona č.250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa („ZoS“), podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách a tejto ochrany sa môže domáhať na súde (§ 3 ods. 5). Aj gramatický výklad ustanovenia § 53a OZ predpokladá takéto určenie dokonca ako prvoradé a ďalšie spôsoby ochrany sú evidentne alternatívami (arg. slovo „alebo“).

44. Súd prvej inštancie považoval uplatnenie nároku v čase po ukončení záväzkového vzťahu, t.j. po ukončení zmluvy ku dňu 14.02.2012 za umelo vyvolaný súdny spor, s čím sa odvolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené nestotožňuje. Odvolací súd považuje tento názor za vecne nesprávny. Ak spotrebiteľ splnil všetky zmluvné podmienky vrátane neprijateľnej zmluvnej podmienky, protiprávny stav pretrváva, až kým ho dodávateľ nenapraví. Už len existencia objektívnych desaťročných premlčacích dôb v podstate napovedá, že aj po vykonaní plnení zo zmluvy je čas na nápravu. Tým nie sú dotknuté pravidla spojené s plynutím času či účinným judikovaním aj neprijateľných plnení.

45. Názor súdu prvej inštancie je ovplyvnený dobou, ktorá uplynula od času, kedy žalobkyňa zaplatila plnenie na základe zmluvy, v ktorej je uvedená zmluvná podmienka, ktorej sa vyslovenia neplatnosti domáha. Aj keď ochrana spotrebiteľa nie je absolútna, no plynutie času má svoje pravidla. Niekedy ani výraznejší časový úsek nemusí byť zákonite spojený so zánikom práva.

46. V tomto smere reštitučné nároky vyplývajúce z neprijateľnej zmluvnej podmienky majú spätnú účinnosť (porov. rozsudok SD E s v spojených veciach C-154/15, C-307/15, C-308/15, cit. článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, ktorá časovo obmedzuje reštitučné účinky súvisiace so súdnym určením nekalej povahy podmienky v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, ktorú obsahuje spotrebiteľská zmluva uzavretá s predajcom alebo obchodníkom, len na sumy, ktoré boli neoprávnene zaplatené podľa tejto podmienky po vyhlásení súdneho rozhodnutia, ktorým bola určená táto nekalá povaha) a nemožno pritom prehliadnuť medializované informácie o odškodnení španielskych spotrebiteľov bankami aj napriek uplynutiu času (napr. www.ustavnysud.sk/documents/10182/1270906/SDEU1616.pdf/ced8162a-fa90-47e2-a59d-5459ac3c0d2b <<http://www.ustavnysud.sk/documents/10182/1270906/SDEU1616.pdf/ced8162a-fa90-47e2-a59d-5459ac3c0d2b>>).

47. Ak preto súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom z 04.09.2018 nepripustil spätné účinky reštitučných nárokov žalobkyne, konal tak práve ako v naznačenej nežiaducej judikatúre (rozsudok SD C-154/15 z 21.12.2016). V danej veci je dôležité pre súd predovšetkým zistenie, či žalovaný resp. jeho právny predchodca zasiahol spôsobom neprijateľným pre demokratické spoločenské vzťahy do práv žalobkyne.

48. Odvolací súd má preto za to, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol, keď žalobu žalobkyne zamietol. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 389 ods. 1, písm. c) CSP zrušil a v zmysle ust. § 391 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

49. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne vec prejednať v zmysle vyššie uvedeného, na novo posúdiť námietku premlčania v zmysle judikatúry aj tunajšieho súdu a to čo sa týka vyhodnotenia tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia a tiež rozhodnúť aj o nároku na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá je v petite žaloby konkretizovaná. Úlohou súdu prvej inštancie bude zaoberať sa všetkými odvolacími námietkami uvedenými v odvolaní žalobkyne. V novom rozhodnutí bude úlohou súdu prvej inštancie rozhodnúť o všetkých trovách konania.

50. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou

a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).